

Historien om Svalsta by

Laga skifte 1840

Laga skifte påbörjades den 13 maj 1839 och fastställdes av Jönåkers Härad's Ägodelningsrätt den 17 mars 1840. Det fanns då totalt 6 delägare. Östergården hade 2 delägare medan Västergården hade 4 varav en bodde på Backa. Det fanns alltså 5 familjer på Svalsta. Enligt skiftesbeslut skulle en bo kvar på Östergården och en på Västergården medan 3 skulle flytta. Utflyttningen av 2 av gårdarna har skett före 1872, se generalstabskartan medan en av Östergårdarna fortfarande ligger kvar 1904, se Häradskartan. Denna gårds flyttning skedde tydligen inte förrän 1910 då ekonomibygnad uppfördes respektive 1921, nuvarande mangårdsbyggnad.¹

På den ekonomiska kartan från 1958 kallas den kvarliggande Östergården för Mellangården. Tillhörande mangårdsbyggnad **revs någon gång på 1980-talet?**

En gård anlades i NV hörnet av Svalsta mark och ligger nära Tuna Motell. Den låg då söder om den gamla riksvägen men hamnade norr om riksettan (nuvarande väg 800) när den byggdes ca 1936. På tomten finns ett bostadshus kvar (om/tillbyggt) och ett uthus (tillbyggt) samt en nyare villa med adresserna Frejas väg 8B resp 2B. Den stora ekonomibygnaden revs omkring **19XX** (på flygfoto från 1957 finns den kvar)

En gård anlades ca 250 m väster om Palstorpsvägen. All bebyggelse där är riven men husgrunder finns kvar. Okänt när husen revs.

Generalstabskartan Norrköping, uppmätt 1851, översedd 1872.

Häradskartan 1904

¹ Svenska Gods o Gårdar 1930. Enligt Sveriges städer och samhällen jämte landsbygd från 1949 uppfördes ekonomibygnad 1920 och mangårdsbyggnad 1930.

Kartan visar läget för Svalstas 5 gårdar varav är 2 utflyttade. 3 ligger kvar på läget från laga skiftet 1840, en av Östergårdarna är ännu inte utflyttad till nuvarande läge längre norrut. Enligt Svenska Gods och gårdar byggdes nuvarande mangårdsbyggnad först 1921 men ekonomibyggnader 1910.

Skifteskartan

Det finns två versioner av skifteskartan, båda juridiskt bindande. Båda finns tillgängliga via webbtjänsten Lantmäteriets historiska kartor.

Nedanstående karta är lantmätarens original² medan det även finns en renritad version.³

² Lantmäterimyndighetens arkiv, 04-TUA-89. Här finns även protokoll från förrättningen.

³ Lantmäteristyrelsens arkiv, Tuna socken Svalstad nr 1-2.

Detalj av bebyggelsen i den ursprungliga byn:

			Mantal		
A	1:3	N:o 1 Svalsta Östergård	½ fm t ¼	Änkan Katarina Persdotter f1762 d18420816	Flytta Ladugård
B	1:2	N:o 1 Svalsta Östergård	½ fm t ¼	Änkan Anna Persdotter f17701115 Tuna, d18421027	Kvarbo
C	2:4	N:o 2 Svalsta Västergård	¼ fm t 1/8	Änkan Anna Persdotter	Flytta Ladugård till äga 50, dvs ca 200 meter väster om byns urspr centrum
D	2:5	N:o 2 Svalsta Västergård	½ fm t ¼	Anders Carlsson f17810803 Stigtomta d18400729 Änkan Britta Olofsdotter f17071224 Stigtomta	Kvarbo
E	2:6	N:o 2 Svalsta Västergård	1/8 fm t 1/16	Nils Abrahamsson f18090224 Tuna 1891/95 Adolf Fredrik Nilsson f18520212 Tuna d 19370831 1940 äger AFNilssons stärbhus	Flytta mangårdsbyggnad* +ekonomi till "Svalsta NV"
F	2:7	N:o 2 Svalsta Västergård	1/8 fm t 1/16	Olof Ersson (Backa)	Flytta mangårdsbyggnad* +ekonomi

* Alla åbyggnader ägdes gemensamt av Abrahamsson och Ersson

1940 och även 1954 ägdes Svalsta 1:2, 1:3 och 2:4 av Per Arnold Johansson och Svalsta 2:5 av Sven Algot Sandberg

Svalsta "NV"

Flygfotohistoria.se Bilder från 1957 Telefon 0171 24100

<http://karta.aerobilder.se/?modVID=915902&modID=815>

Bildnummer ASA 521:10 fotad 1957.

Ekonomiska kartan 1958

Svenska Gods och Gårdar 1938

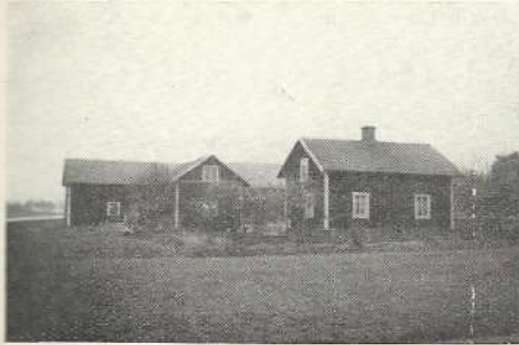
Svalsta

1/8 mtl. Tax.-värde 15.700. Areal: tot. 21,8 har, varav åker 9,3, skog 10, imp. 2,5. Jordart: mullbl. lera o. mossjord. Manbyggn. uppf. 1910, renov. 1941, inneh. 3 r. o. 2 k. Ekon.-byggn.: stall, ladug., loge m. vagnslider (vatten m. handpump).

Äg.: *Carl Alfred Larsson*, f. 11-1-80 å Örstigen, Nikolai, s. t. *Johan Alfred L.*, f. 1852 å Kjesta, Runtuna, d. -26, o. h. h. *Clara Matilda*, f. Svedberg 1844 i Nikolai, d. -12; g. m. *Hilda Maria Karlsson*, f. 9-3-78 i Ryda, Skar.

L. inköpte gården 1941 av lantbr. *Adolf Fredrik Nilsson*, men jordbruket är f. n. utarrenderat.

Svalsta 1

Postadr.: Enstaberga.

Areal: Total 22 har, därav 8,5 åker, 13,5 skog. Tax.-v. 12.100.

Jordart: Ler- o. dyjord. Skogsbest.: Barr- o. lövsk. Manbyggn. uppf. 1904. Ekonomibygn. uppf. 1911—12. 2 hästar, 5 kor, 2 ungdj., 2 svin, 13 höns. Gården till släkten i mitten av 1800-talet.

Äg.: A. F. Nilssons stbh.

Arr.: Klas Adolf Fredriksson f. 4/12 1886. Son till A. F. Nilsson o. h. h. Johanna f. Andersson.

Svalsta 1—2

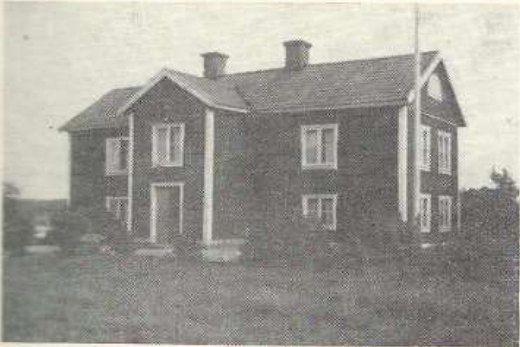
Postadr.: Enstaberga. Tel. 9 B.

Areal: Total 60 har, därav 24 åker, 36 skog. Tax.-v. 30.100.

Jordart: Styv lera o. dyjord. Skogsbest.: Barrsk. Manbyggn. uppf. i början av 1700-talet, om- o. tillb. 1860. Ekonomibygn. uppf.: Stall, ladug. o. loge 1900. 4 hästar, 11 kor, 3 ungdj., 4 svin, 30 höns. Arealen täckdikad. Gården är en mycket gammal släktgård. År 1900 övertogs den av J. O. Andersson, nuv. äg:s make. Sonen, nuv. arr., tillträdde 1934.

Äg.: Hulda Andersson.

Arr.: Erik Oskar Andersson f. 1899. Son till J. O. Andersson o. h. h. Hulda. Gift 35 med Ingeborg Matilda f. Andersson.

Svalsta 2

Postadr.: Enstaberga. Tel. 30 A.

Areal: Total 50 har, därav 17,5 åker, 32,5 skog. Tax.-v. 19.700.

Jordart: Lera o. svartmylla samt något dyjord. Skogsbest.: Barrsk. Manbyggn. uppf. i början av 1800-talet. Ekonomibygn. uppf. i slutet av 1800-talet. 3 hästar, 10 kor, 2 ungdj., 4 svin, 20 höns. Arealen täckdikad. Gården till släkten 1913 genom Carl Gustav Carlsson. Sonen, nuv. arr., tillträdde 1937.

Äg.: Carl Gustaf Carlsson.

Arr.: Einar Carlsson f. 1900. Son till äg. o. h. h. Ida Sofia. Gift med Astrid Matilda f. Larsson.

Strogen

Areal: tot. 21,7 har, varav åker 11,7, skog 7, hagmark 3. Jordart: ler- o. dyjord. Manbyggn. av okänt årtal, renov. 1943, inneh. 2 r. o. k. Ekon.-byggn.: stall, ladug., loge, svin- o. höns-hus. Djurbes.: 2 hästar, 4 kor, 2 ungdjur, 30-tal höns. Ecklesiastiskt boställe.

Arr.: Stig Hilding Dahlberg, f. 25-2-11 i Härnösand, s. t. Nils D., f. 3-11-66 i Häggdinger, Gävl., o. h. h. Ulla Lovisa, f. Larson 6-1-76 i Viksjö, Gävl.; g. m. Elsa Arti Forslund, f. 13-11-11 i Härsö, Gävl., d. t. William F., f. 10-5-92 i s. s:n, o. h. h. Hilda, f. Larsson 28-5-94 i Viksjö. Barn: Sture Robert Sixten f. 12-8-33, Nils Rune f. 14-7-35.

D. övertog gården på arrende 1945.

Svalsta

Tax.-värde 27.000. Areal: tot. 50 har, varav åker 17,5, skog 21, övr. mark 11,5. Jordart: lerjord. Manbyggn. inneh. 2 lög. om 3 r. o. k. Ekon.-byggn.: stall, ladug., svinhus o. mag. Djurbes.: 3 hästar, 6 kor, 3 ungdjur, svin till husbehov, 20-tal höns.

Ag.: Lantbr. Sven Algot Sandberg, f. 14-11-03 å Hänö, Bällinge, s. t. Johan Fredrik S., f. 19-2-72 i Vrena, o. h. h. Johanna Karolina, f. Andersson 21-7-79 i Trosa-Vagnhärad; g. m. Anna Maria Öberg, f. 28-9-11 å Tvärremsdal, Bällinge, d. t. Per Axel Ö., f. 23-2-65 å Hänö, s. s:n, o. h. h. Johanna Amalia, f. Källman 11-11-72 å Horsvik, s. s:n. Barn: Linnéa Maria f. 18-7-36.

Gården inköptes av S. 1945.

Svalsta

1/8 mtl. Tax.-värde 15.700. Areal: tot. 21,8 har, varav åker 9,3, skog 10, imp. 2,5. Jordart: mulbl. lera o. mossjord. Manbyggn. uppl. 1910, renov. 1941, inneh. 3 r. o. 2 k. Ekon.-byggn.: stall, ladug., loge m. vagnslider (vatten m. handpump).

Ag.: Carl Alfred Larsson, f. 11-1-80 å Örstigen, Nikolai, s. t. Johan Alfred L., f. 1852 å Kjesta, Runtuna, d. -26, o. h. h. Clara Matilda, f. Svedberg 1844 i Nikolai, d. -12; g. m. Hilda Maria Karlsson, f. 9-3-78 i Ryda, Skar.

L. inköpte gården 1941 av lantbr. Adolf Fredrik Nilsson, men jordbruket är f. n. utarrenderat.

Svalsta Östergård

Tax.-värde 53.900. Areal: tot. 102 har, varav åker 40, skog 62. Jordart: lermylla. Manbyggn. uppl. 1930, 2 arb.-bost. uppl. i slutet av 1700-talet eller början av 1800-talet. Ekon.-byggn. uppl. 1920; stall, ladug. o. loge m. m. Djurbes.: 4 hästar, 15 kor, 7 ungdjur (r.-tria), grisar o. höns.

Ag.: Lantbr. Ragnar Olof Nilsson, f. 25-2-16 å Värnäs, Värna, Östg., s. t. Emil Teodor Nilsson, f. 11-5-84, o. h. h. Alma, f. Gustafsson 1875; g. m. Gun Signe Pettersson, f. 16-1-17 i Husby-Öppunda, d. t. Viktor P., f. 13-10-83 i Säby, Jönk., o. h. h. Signe, f. Forsén 27-9-85 i Vreta Kloster, Östg.

N. har tidigare brukat olika gårdar i Östergötland. Under 6 år brukade han Högby gård i Högby socken. Gården inköptes 1943 efter lantbr. David Eriksson. Dessförinnan hade Svalsta bestått av två jordbruk.

Svalsta

1/8 mtl. Tax.-värde 15.700. Areal: tot. 21,8 har, varav åker 9,3, skog 10, imp. 2,5. Jordart: mullbl. lera o. mossjord. Manbyggn. uppf. 1910, renov. 1941, inneh. 3 r. o. 2 k. Ekon.-byggn.: stall, ladug., loge m. vagnslider (vatten m. handpump).

Äg.: *Carl Alfred Larsson*, f. 11-1-80 å Örstigen, Nikolai, s. t. *Johan Alfred L.*, f. 1852 å Kjesta, Runtuna, d. -26, o. h. h. *Clara Matilda*, f. Svedberg 1844 i Nikolai, d. -12; g. m. *Hilda Maria Karlsson*, f. 9-3-78 i Ryda, Skar.

L. inköpte gården 1941 av lantbr. *Adolf Fredrik Nilsson*, men jordbruket är f. n. utarrenderat.

Adolf Fredrik Nilsson var son till *Nils Abrahamsson* som fick skiftet E i laga skiftet

Gården på gårdet måste ha försvunnit före 1938 eller så kom den inte med i boken.